ReadingRoomz

కరెంట్ అఫైర్స్ 05 సెప్టెంబర్ 2025

PIB కరెంట్ అఫైర్స్

భారతదేశం అరుదైన యాంటీ-డోపింగ్ రిఫరెన్స్ మెటీరియల్‌ని అభివృద్ధి చేసింది

నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫార్మాస్యూటికల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ రీసెర్చ్ (NIPER) గౌహతి, నేషనల్ డోప్ టెస్టింగ్ లాబొరేటరీ (NDTL, న్యూ ఢిల్లీ) సహకారంతో, అరుదైన రిఫరెన్స్ మెటీరియల్ (RM) - Methandienone లాంగ్-టర్మ్ మెటాబోలైట్ (LTM) ను అభివృద్ధి చేసింది.

- Methandienone LTM ఉపయోగించి నెలలు లేదా సంవత్సరాల తర్వాత స్టెరాయిడ్ల ను దుర్వినియోగం చేసిన క్రీడాకారులను గుర్తించగలదు.
- రిఫరెన్స్ మెటీరియల్స్ (RM లు): ఖచ్చితమైన ఔషధ పరీక్ష కోసం ఉపయోగించే అత్యంత శుద్ధి చేయబడిన, శాస్త్రీయంగా వర్గీకరించబడిన పదార్థాలు.

భారతదేశ ర్యాంకింగ్స్ 2025

జాతీయ సంస్థాగత ర్యాంకింగ్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ (ఎన్ఐఆర్ఎఫ్) కింద కేంద్ర విద్యాశాఖ మంత్రి ధర్మేంద్ర ప్రధాన్ 2025 భారత ర్యాంకింగ్స్‌ను విడుదల చేశారు.

- ఐఐటీ మద్రాస్ వరుసగా 7 వ సంవత్సరం (2019–2025) మొత్తం విభాగంలో 1వ స్థానాన్ని నిలబెట్టుకుంది.
- యూనివర్సిటీల విభాగంలో ఐఐఎస్సీ బెంగళూరు అగ్రస్థానంలో నిలిచింది.
- సింబయాసిస్ నైపుణ్యాలు మరియు వృత్తిపరమైన విశ్వవిద్యాలయం, నైపుణ్య విశ్వవిద్యాలయాల విభాగంలో 1వ స్థానం.
- జాదవ్‌పూర్ విశ్వవిద్యాలయం కోల్‌కతా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విశ్వవిద్యాలయాలలో 1వ స్థానంలో ఉంది.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విశ్వవిద్యాలయాలు విభాగంలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం నకు 4వ ర్యాంకు లభించింది.
- ఐఐఎం అహ్మదాబాద్ మేనేజ్‌మెంట్‌లో 1వ స్థానంలో నిలిచింది.
- AIIMS ఢిల్లీ మెడికల్‌లో 1వ ర్యాంక్‌తో పాటు ఓవరాల్ విభాగంలో 8వ స్థానంలో నిలిచింది.
- ఫార్మసీలో జామియా హమ్దార్ద్ (న్యూఢిల్లీ) అగ్రస్థానంలో నిలిచింది.
- హిందూ కళాశాల (ఢిల్లీ) కళాశాల లో 1వ స్థానంలో ఉంది.
- 2025 లో కొత్త విభాగం
  - సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్ (SDGలు) వర్గం ప్రవేశపెట్టబడింది.
  - SDGల లో IIT మద్రాస్ 1వ స్థానంలో ఉంది.

ఇండియా ర్యాంకింగ్స్ గురించి

- ఇండియా ర్యాంకింగ్స్ అనేది దేశంలో ని ఉన్నత విద్యా సంస్థల వార్షిక ర్యాంకింగ్.
- విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలోని నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూషనల్ ర్యాంకింగ్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ (NIRF) ద్వారా అమలు చేయబడింది.
- మొదట విడుదల చేసింది: 2016

హర్యానాలోని సోహ్నా లో అధునాతన లిథియం-అయాన్ బ్యాటరీ ప్లాంట్ ప్రారంభించబడింది

హర్యానాలోని సోహ్నా లో TDK కార్పొరేషన్ యొక్క అధునాతన లిథియం-అయాన్ బ్యాటరీ తయారీ ప్లాంట్‌ను కేంద్ర ఎలక్ట్రానిక్స్ & ఐటీ మంత్రి శ్రీ అశ్విని వైష్ణవ్ ప్రారంభించారు.

- ఎలక్ట్రానిక్స్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ క్లస్టర్ (EMC) పథకం కింద ప్లాంట్ ఏర్పాటు.
- సామర్థ్యం: సంవత్సరానికి 20 కోట్ల (200 మిలియన్లు) బ్యాటరీ ప్యాక్‌లు, భారతదేశ డిమాండ్‌లో 40% (50 కోట్ల ప్యాక్‌లలో) ఉత్పత్తి.
- మొబైల్స్, వేరబుల్స్, హియరబుల్స్ మరియు ల్యాప్‌టాప్‌ల కోసం బ్యాటరీలను ఉత్పత్తి చేస్తుంది.

గ్రీన్ ఇండియాపై GST హేతుబద్ధీకరణ

- సోలార్ ప్యానెల్స్, పీవీ సెల్స్, విండ్ టర్బైన్లు, బయోగ్యాస్ ప్లాంట్, సోలార్ కుక్కర్, సోలార్ వాటర్ హీటర్ల పై జీఎస్టీ 5%
- కామన్ ఎఫ్లూయెంట్ ట్రీట్‌మెంట్ ప్లాంట్ (CETP) సేవలపై GST 12% నుంచి 5% నుండి తగ్గించబడింది.
- బయోడిగ్రేడబుల్ బ్యాగులపై GST 18% నుంచి 5% నుండి తగ్గించబడింది.
- ప్యాసింజర్ బస్సులు (10+ సీట్లు): GST 28% నుంచి 18% కి తగ్గింది.
- గూడ్స్ వెహికల్స్ (ట్రక్కులు, డెలివరీ వ్యాన్లు): GST 28% నుంచి 18% కి తగ్గింది.

హిందూ కరెంట్ అఫైర్స్

నమూనా నమోదు సర్వే (SRS) గణాంక నివేదిక 2023

రిజిస్ట్రార్ జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా కార్యాలయం విడుదల చేసిన నమూనా నమోదు సర్వే (SRS) గణాంక నివేదిక 2023, భారతదేశం యొక్క క్రూడ్ బర్త్ రేట్ (CBR) మరియు మొత్తం సంతానోత్పత్తి రేటు (TFR) తగ్గుదలని చూపుతోంది.

ముఖ్యాంశాలు

- CBR: 19.1 (2022) → 18.4 (2023) (ప్రతి 1,000 జనాభాకు) నుండి తగ్గింది.
- TFR: 2.0 (2021 and 2022) → 1.9 (2023) నుండి పడిపోయింది, రెండేళ్లలో మొదటి తగ్గుదల.
- అత్యధిక CBR: బీహార్ (25.8)
- అత్యల్ప CBR: తమిళనాడు (12)
- అత్యధిక TFR: బీహార్ (2.8)
- అత్యల్ప TFR: ఢిల్లీ (1.2)
- 18 రాష్ట్రాలు/కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు ఇప్పుడు TFR ని భర్తీ స్థాయి (2.1) కంటే తక్కువగా నివేదించాయి.
- భర్తీ స్థాయికి ఎగువన ఉన్న రాష్ట్రాలు: బీహార్ (2.8), యూపీ (2.6), ఎంపీ (2.4), రాజస్థాన్ (2.3), ఛత్తీస్‌గఢ్ (2.2).
- వృద్ధుల జనాభా (60+): భారతదేశ జనాభాలో 9% → 9.7% నుండి పెరిగింది.
- అత్యధిక వృద్ధులు %: కేరళ (15%)
- అత్యల్ప వృద్ధులు %: అస్సాం (7.6%), ఢిల్లీ (7.7%), జార్ఖండ్ (7.6%).

మలక్కా జలసంధి

న్యూఢిల్లీలో సింగపూర్ ప్రధానమంత్రి లారెన్స్ వాంగ్‌తో ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ సమావేశమైన సందర్భంగా, ప్రపంచంలోనే అత్యంత కీలకమైన సముద్ర రవాణా మార్గాలు లో ఒకటైన మలక్కా స్ట్రెయిట్‌లో గస్తీ నిర్వహించే భారతదేశ ప్రణాళికలను సింగపూర్ అంగీకరించింది.

- మలక్కా జలసంధి మలేయ్ ద్వీపకల్పం (మలేషియా & థాయ్‌లాండ్) మరియు ఇండోనేషియా ద్వీపం సుమత్రా మధ్య ఇరుకైన జలసంధి.
- అండమాన్ సముద్రాన్ని (హిందూ మహాసముద్రం) దక్షిణ చైనా సముద్రం (పసిఫిక్ మహాసముద్రం)తో కలుపుతుంది.
- "ఎనర్జీ లైఫ్‌లైన్ ఆఫ్ ఆసియా" గా మరియు ఆసియా యొక్క "మారిటైమ్ సూపర్ హైవే" ప్రసిద్ధి చెందింది
- ప్రస్తుతం సింగపూర్, మలేషియా, ఇండోనేషియా మరియు థాయ్‌లాండ్‌లు మలక్కా స్ట్రెయిట్స్ పెట్రోల్ (MSP) ఫ్రేమ్‌వర్క్ కింద సంయుక్తంగా గస్తీ నిర్వహిస్తున్నాయి.

పప్పు ధాన్యాల ఉత్పత్తి పై నీతి ఆయోగ్ నివేదిక

పోషకాహార భద్రత, ఆహార భద్రత మరియు స్థిరమైన వ్యవసాయంలో పప్పుధాన్యాల కీలక పాత్ర ను ఎత్తిచూపుతూ నీతి ఆయోగ్ “ఆత్మనిర్భర్ లక్ష్యం దిశగా పప్పుధాన్యాల లో వృద్ధిని వేగవంతం చేయడానికి వ్యూహాలు మరియు మార్గాలు” అనే పేరుతో ఒక నివేదికను విడుదల చేసింది.

- భారతదేశం ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద పప్పుధాన్యాల ఉత్పత్తిదారు, వినియోగదారు మరియు దిగుమతి దారు.
- దాదాపు 80% ఉత్పత్తి వర్షాధార ప్రాంతాల నుంచి వస్తుంది, 5 కోట్ల మంది రైతులకు మద్దతు ఇస్తుంది.

ఉత్పత్తి:

- 2015–16: 16.35 మిలియన్ టన్నుల (MT); దిగుమతులు = 6 MT.
- 2022–23: 26.06 MT (↑ 59.4%), ఉత్పాదకత ↑ 38%).
- దిగుమతి పై ఆధారపడటం 29% నుంచి 10.4% నుండి తగ్గించబడింది.
- అగ్ర ఉత్పత్తి రాష్ట్రాలు: మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర మరియు రాజస్థాన్ ఉత్పత్తిలో 55% వాటా; టాప్ 10 రాష్ట్రాలు = ఉత్పత్తిలో 91% వాటా ను కలిగి ఉన్నాయి.
- ఖరీఫ్, రబీ మరియు వేసవిలో 12 పప్పు ధాన్యాల పంటలు పండిస్తారు.

లిపులేఖ్ పాస్

చైనాలోని టియాంజిన్‌లో జరిగిన షాంఘై కోఆపరేషన్ ఆర్గనైజేషన్ (SCO) సమ్మిట్ 2025 సందర్భంగా, నేపాల్ ప్రధాన మంత్రి కె.పి. శర్మ ఓలీ లిపులేఖ్ పాస్ అంశాన్ని చైనా అధ్యక్షుడు జీ జిన్‌పింగ్‌తో మాట్లాడారు.

- జూన్ 2025 లో, లిపులేఖ్ మీదుగా కైలాశ్ మానస సరోవర్ యాత్ర ను తిరిగి ప్రారంభించడానికి భారతదేశం మరియు చైనా అంగీకరించాయి.
- ఆగస్టు 19, 2025న, భారతదేశం మరియు చైనా ద్వైపాక్షిక వాణిజ్య మార్గంగా లిపులేఖ్ పాస్‌ను తిరిగి తెరవడానికి ఒక ఒప్పందంపై సంతకం చేశాయి.
- లిపులేఖ్ నేపాల్‌కు చెందినదని పేర్కొంటూ నేపాల్ అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసింది మరియు ఢిల్లీ మరియు బీజింగ్ రెండింటికీ దౌత్యపరమైన గమనికలను పంపింది.
- చైనా ప్రతిస్పందన (జి జిన్‌పింగ్): లిపులేఖ్ "సాంప్రదాయ సరిహద్దు పాస్" అయితే ఈ సమస్య భారతదేశం మరియు నేపాల్ మధ్య ద్వైపాక్షిక వివాదం. ఇందులో చైనా జోక్యం చేసుకోదు.

ReadingRoomz

క్రికెట్‌లోని అన్ని ఫార్మాట్ల నుంచి అమిత్ మిశ్రా రిటైర్మెంట్

- భారత వెటరన్ లెగ్ స్పిన్నర్ అమిత్ మిశ్రా అన్ని రకాల క్రికెట్ ఫార్మాట్ లకు రిటైర్మెంట్ ప్రకటించాడు.
- ఐ పీ ఎల్ లో మూడు హ్యాట్రిక్ లు తీసిన ఒకే ఒక బౌలర్.

ఏపీ కరెంట్ అఫైర్స్

A.P. క్యాబినెట్ ₹25-లక్ష యూనివర్సల్ హెల్త్ పాలసీ ను ఆమోదించింది

ముఖ్యమంత్రి అధ్యక్షతన జరిగిన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ క్యాబినెట్, ఆర్థిక స్థితి తో సంబంధం లేకుండా రాష్ట్రంలోని అన్ని కుటుంబాలకు ₹25 లక్షల వార్షిక ఆరోగ్య బీమా కవరేజీ ని అందించే యూనివర్సల్ హెల్త్ పాలసీ ను ఆమోదించింది.

పథకం లక్షణాలు

- ఆయుష్మాన్ భారత్ మరియు ఎన్టీఆర్ వైద్య సేవ ను ఏకీకృతం చేస్తుంది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ప్రతి కుటుంబానికి సంవత్సరానికి ₹25 లక్షల వరకు ఉచిత వైద్యం లభిస్తుంది.
- రాష్ట్రంలో యూనివర్సల్ హెల్త్‌కేర్ కవరేజ్ దిశగా మైలురాయి.
- అధిక వైద్య ఖర్చుల నుండి కుటుంబాలకు ఆర్థిక రక్షణ కల్పించడం మరియు సమ్మిళిత ఆరోగ్య ప్రాప్యతను నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా ఉంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కేబినెట్ ₹50,613 కోట్ల విలువైన ప్రాజెక్టులను క్లియర్ చేసింది

ముఖ్యమంత్రి అధ్యక్షతన జరిగిన ఆంధ్రప్రదేశ్ కేబినెట్, రాష్ట్ర పెట్టుబడుల ప్రోత్సాహక బోర్డు (SIPB) సిఫార్సు చేసిన మొత్తం ₹50,613 కోట్ల పెట్టుబడితో అతిపెద్ద పారిశ్రామిక మరియు ఇంధన ప్రాజెక్టులకు ఆమోదం తెలిపింది.

మేజర్ ఎనర్జీ & ఇండస్ట్రియల్ ప్రాజెక్ట్‌లు

- నవయుగ ఇంజనీరింగ్ లిమిటెడ్ (పాడేరు) → ₹15,455 crore
- చింత గ్రీన్ ఎనర్జీ లిమిటెడ్ (కడప) → ₹15,050 crore
- సెరెంటికా రెన్యూవబుల్ (అనంతపురం & కర్నూలు) → ₹4,400 కోట్లు
- బ్రైట్ ఫ్యూచర్ పవర్ లిమిటెడ్ (అనంతపురం) → ₹3,286 కోట్లు
- సోలార్ ఎనర్జీ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (నంద్యాల & శ్రీ సత్య సాయి) → ₹2,300 కోట్లు
- సిర్మా SGS టెక్నాలజీ (నాయుడుపేట) → ₹1,595 కోట్లు

ఇతర పారిశ్రామిక ఆమోదాలు

- హెక్సా ఎనర్జీ (కడప) - ₹1,200 కోట్లు
- HFCL (మడకశిర) - ₹1,197 కోట్లు
- అపోలో టైర్స్ (చిత్తూరు) - ₹1,110 కోట్లు
- ఇఫ్కో కిసాన్ సెజ్ (నెల్లూరు) - ₹870 కోట్లు
- హిందాల్కో (కుప్పం) – ₹586 crore
- అదానీ విల్మార్ (నెల్లూరు) - ₹578 కోట్లు
- స్కైరూట్ ఏరోస్పేస్ (తిరుపతి) - ₹400 కోట్లు

హాస్పిటాలిటీ ప్రాజెక్ట్స్

- హిల్టన్ గార్డెన్ ఇన్(మంత్రాలయం)
- హాలిడే ఇన్ (అమరావతి)
- తాజ్ వివంత (భోగాపురం విమానాశ్రయం)

రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘం

రాష్ట్ర ఎన్నికల కమీషనర్ (SEC) నీలం సాహ్నీ గ్రామ పంచాయతీ పదవీకాలం ఏప్రిల్ 2, 2026న ముగిసేలోపు గ్రామ పంచాయతీ (GP) ఎన్నికలను సులభతరం చేయడానికి అన్ని ముందస్తు ఎన్నికల కార్యకలాపాలను డిసెంబర్ 2025 నాటికి పూర్తి చేయాలని ఆదేశించారు.

- మొదటి సాధారణ గ్రామ పంచాయతీ ఎన్నికలు 2021 లో జరిగాయి మరియు వారి 5 సంవత్సరాల పదవీ కాలం ఏప్రిల్ 3, 2021 న ప్రారంభమైంది.
- ఆర్టికల్ **243 E (3)(a)** 5 సంవత్సరాల పదవీ కాలం ముగియక ముందే ఎన్నికలు నిర్వహించాలి.
- సెక్షన్ **13(2), A.P.** పంచాయతీ రాజ్ చట్టం **(1994)** ఖాళీలకు ముందు 3 నెలల్లో ఎన్నికలు.
- రిజర్వేషన్లు మరియు డీలిమిటేషన్‌ను ప్రభుత్వం ఖరారు చేసిన తర్వాత మాత్రమే కమిషన్ ఎన్నికల నోటిఫికేషన్‌లను జారీ చేస్తుంది.
- సుప్రీంకోర్టు తీర్పు (2006, కిషన్ సింగ్ తోమర్ వర్సెస్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ అహ్మదాబాద్): పదవీ కాలం ముగిసే లోపు స్థానిక సంస్థలకు ఎన్నికలు పూర్తి చేయాలి మరియు రాష్ట్రాలు రాష్ట్ర ఎన్నికల కమిషన్‌లకు సహకరించాలి.